

جنگ نرم

نبرد
ای
درونی
معملا

سید حمید هاشمی

www.ketabodan.com

سرشناسه:
عنوان و نام پدیدآور:
مشخصات نشر:

هاشمی، سیدحمید. ۱۳۶۱ -
جنگ نرم: نبرد در دنیای معاصر (با تأکید بر اقشار دانشگاهی)/
سیدحمید هاشمی.
تهران: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، معاونت فرهنگی و
اجتماعی، دفتر برنامه‌ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری:
شماره:

کتابنامه: ص ۲۴۴ - ۲۵۶
کتابنامه: ص ۲۴۴ - ۲۵۶

یادداشت:
موضوع:
موضوع:
شماره افزوده:

جنگ نرم - ایران
ایران. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. دفتر مطالعات و
برنامه‌ریزی فرهنگی و اجتماعی
۱۳۹۰ ج ۹/۲ UB۷۷۵

رده بندی کنگره:
رده بندی دیویی:
شماره کتبشناسی ملی:

۲۴۳۲
۲۴۴۷۴۵

جنگ نرم: نبرد در دنیای معاصر
(با تاکید بر اقصشار دانشگاهی)

ناشر: دفتر مطالعات فرهنگی و برنامه ریزی اجتماعی
وزارت علوم تحقیقات و فناوری
با همکاری اداره کل آموزش های شهروندی شهرداری تهران

نویسنده: سید حمید هاشمی

مدیر هنری: حسین براتی

صفحه آرائی: فهیمه سایر

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۰

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۵۳-۴۰۰۰

تمام حقوق برای ناشر محفوظ است

این کتاب جهت استفاده مسئولان و فعالان فرهنگی منتشر شده
و مؤسسات آموزش عالی کشور بوده و رایگان می باشد

فهرست مطالب

۱۶	مقدمه ناشر
۲۰	مقدمه مؤلف
۲۲	پیش گفتار
۲۳	- سوابق پژوهشی در حوزه‌ی جنگ نرم
۲۸	- سازماندهی کتاب
۳۱	فصل اول: بخش نظری
۳۲	مقدمه
۳۴	۱- فهم شرایط جهانی
۳۸	۲- جایگاه جنگ نرم در ادبیات امنیتی
۴۲	۳- موازنه‌ی سخت / موازنه‌ی نرم
۴۳	۴- قدرت سخت / قدرت نرم
۵۲	۵- تهدید سخت / تهدید نرم
۵۵	۶- جنگ سخت / جنگ نرم
۵۹	۷- تفاوت جنگ سخت و جنگ نرم
۶۳	۸- کنش‌گران اصلی جنگ نرم
	- کارگزاران و مجریان جنگ نرم
	- مخاطبین جنگ نرم
	- نیروهای مدافع
۶۴	۹- بازیگران اصلی جنگ نرم
	- حکومت‌ها
	- بازیگران غیرحکومتی
	الف) نهادهای بین‌المللی فراملی
	ب) سازمان‌های غیردولتی و مردم نهاد

- اصحاب رسانه‌ها و مطبوعات
- نخبگان سیاسی، علمی و اجتماعی
- توده‌ی مردم در قالب جنبش‌های اجتماعی
- اپوزیسیون خارج از حکومت
- نیروهای انتظامی، نظامی و امنیتی
- ۱۰- ابزارهای جنگ نرم

۷۲

- رسانه‌ها

- دیپلماسی عمومی قوی و کارآمد

- اطلاعات

- جنبش اجتماعی

- شبکه‌های اجتماعی

- عملیات روانی

۹۶

۱۱- عرصه‌های جنگ نرم

- جنگ نرم در عرصه‌ی فرهنگ

- جنگ نرم در عرصه‌ی سیاسی و اجتماعی

- جنگ نرم در عرصه‌ی اقتصادی

- جنگ نرم در عرصه‌ی نظامی و امنیتی

۱۰۴

۱۲- ویژگی‌های جنگ نرم

- آرام، نامحسوس و همراه با تحرک و جاذبه

- تغییرات ماهوی

- نمادسازی

- تداوم و استمرار

- هیجان‌سازی

- ارسال مداوم پیام

- آسیب‌پذیری؛ بستر جنگ نرم

- وجوه مختلف

- ضد وحدت

- تردید آفرینی

- مبتنی بر غفلت

- تکنولوژی نوین

۱۰۸

۱۳- اهداف مورد نظر در جنگ نرم

- مشروعیت‌زدایی و بحران‌سازی

- تضعیف کارآمدی دولت
- تضعیف انسجام اجتماعی
- تأثیر بر توان دفاعی و امنیتی کشور
- زیر سؤال بردن الگوهای اقتصادی و رفاه عمومی
- تأثیر در مشارکت سیاسی عمومی
- حذف آرمان‌ها
- تأثیرگذاری بر افکار عمومی جامعه‌ی مورد هدف
- ایجاد تغییر در رفتار
- ایجاد جو بی‌اعتمادی و ناامنی روانی میان صفوف مردم، مسئولان و نظامیان
- تضعیف روحیه
- تغییر ساختار سیاسی
- ۱۴- انقلاب رنگی
- مسالمت‌جویی ظاهری
- شعار کفایت
- انتخابات
- استفاده از نمادهای رنگین
- جنبش‌گرایی
- حضور و سرمایه‌گذاری خارجی
- بهره‌گیری از امکانات نوین ارتباطی
- عدم دخالت نیروهای نظامی
- جابجایی داخلی قدرت
- نارضایتی از وضع موجود
- نافرمانی مدنی
- ایجاد ناامنی و ناآرامی
- ۱۵- مبارزات عاری از خشونت
- ۱۶- مؤسسات متولی جنگ نرم (مرتبط با ایران)
- مؤسسه هوور
- کمیته‌ی خطر جاری
- بنیاد جامعه‌ی باز
- بنیاد ملی برای دموکراسی
- بنیاد کارنگی برای صلح

	- خانه‌ی آزادی
	- مؤسسه آلبرت انیشتین
	- مرکز مطالعات دفاع استراتژیک بدون خشونت
	- مؤسسه بروکینگز
	- مؤسسه واشنگتن برای مطالعات خاور نزدیک
۱۳۲	۱۷- جنگ نرم و اسلام
	- قدرت و دین
	- قدرت و اخلاق
	- عبرت‌گیری از تاریخ اسلام
۱۳۶	جمع‌بندی فصل اول
۱۳۹	فصل دوم: جنگ نرم و جمهوری اسلامی ایران
۱۴۰	مقدمه
۱۴۳	۱- اثبات وجود جنگ نرم آمریکا علیه جمهوری ایران
	- جنگ نرم؛ توطئه یا توهم توطئه
	- وجود دشمن پایدار و قوی
	- تقابل مبانی فرهنگ غربی با فرهنگ اسلامی
	- دیپلماسی نوین
	- مخالفت با نظام سلطه و اهداف آن
	- بررسی اسناد راهبردی دشمن
	- امنیتی بودن فضای حاکم بر روابط ایران و آمریکا
	- تحلیل رفتار دشمن
	- پیشنهاد مراکز مؤثر در تصمیم‌سازی در غرب
	- فعال بودن ابزارهای جنگ نرم علیه ایران
	- جنگ رسانه‌ای
	- ماهواره‌ها
	- اینترنت
	- جنگ اقتصادی
	- پیامدهای نرم‌افزارگرایی آمریکا برای امنیت ملی ج.ا.ایران
۱۷۶	۲- نقاط ضعف و قوت ج.ا.ایران در جنگ نرم
۱۷۷	۲-۱- نقاط قوت قدرت نرم ج.ا.ایران

- انقلاب اسلامی و قدرت نرم ذاتی
- رویکرد جهانی در بعد اسلامی انقلاب اسلامی
- رهبری فرهمند و هوشمندانه
- اعتقادات دینی و باورهای مذهبی
- موقعیت ویژه جغرافیایی ایران
- حوزه‌ی تمدنی
- هویت ملی

- اعتماد و وحدت ملی
- توسعه‌ی مبتنی بر دانایی
- احیای تمدن اسلامی پویا
- ارتقای بیداری اسلامی
- احیای هویت جهان اسلام
- محوریت ثبات منطقه‌ای
- جهانی کردن مبارزه با صهیونیسم
- الگوی جدید حکومتی
- قدرت بسیج‌گری

۱۸۹

- ۲-۲- نقاط آسیب‌پذیر قدرت نرم ج.ایران
- فناوری اطلاعات و ارتباطات
- عدم هم‌اندیشی و تعامل بین رسانه‌های مختلف کشور
- بی‌تمه‌دی به اولویت منافع ملی بر منافع حزبی
- نبودن نهاد متولی جنگ نرم در کشور
- بی‌بصیرتی

۱۹۴

- درآمد غیروابسته به مالیات
- سیاست‌زدگی جامعه‌ی ایران
- ۳- سیاست‌های دشمن در جنگ نرم
- تضعیف و تخریب باورهای دینی و تحقیر فرهنگ اسلامی
- استفاده‌ی ابزاری از روشن‌نماها و احزاب
- استفاده از ارزش‌های انقلاب علیه انقلاب
- ایجاد گسست و تفرقه در جامعه
- القای حس ناتوانی
- تضعیف ارکان نظام اسلامی

- دامن زدن به منازعات و مطالبات قومی، فرقه‌ای و صنفی
- کمک به اپوزیسیون خارج از کشور و سازماندهی اقدامات آنان
- تضعیف حاکمیت ایران از طریق روش‌های مدنی و مبارزات عاری از خشونت
- کاهش ظرفیت‌های کارآمدی نظام سیاسی و نخبه‌مندی اقتصادی
- القای حاکمیت دوگانه در کشور
- ناکارآمد نشان دادن دین در سیاست و تأکید بر سکولاریسم
- تضعیف توان نظامی و دفاعی جمهوری اسلامی ایران
- تنش‌زایی با بهره‌گیری از ظرفیت نهادهای بین‌المللی
- ترویج آزادی ضدفرهنگی
- ایجاد ناامنی و هرج و مرج
- تهاجم فرهنگی
- پروژه‌ی ایران‌هراسی
- تأثیرگذاری بر نخبگان و محیط‌های نخبه‌پرور
- مخدوش کردن نشانه‌های امید
- سرمایه‌گذاری بر روی جوانان
- سلب اعتماد مردم از نظام
- رسانه و جنگ روانی
- مصادیق جنگ روانی علیه ایران
- هوچی‌گری
- انقلاب مخملی
- وجود زمینه‌های اجتماعی انقلاب رنگی در ایران
- فعالیت مؤسسات متخصص و مجرب انقلاب رنگی علیه ایران
- حمایت خارجی
- نمادسازی
- شبکه‌سازی اجتماعی
- اقدامات رسانه‌ای
- تاکتیک «فتح سنگر به سنگر» و یا «فشار از پایین و چانه‌زنی از بالا»:
- تلاش برای خارج کردن کنترل از دست نظام
- حرکت از درون

- هماهنگی اپوزیسیون در داخل و خارج
- دلایل ناکامی تلاش برای انقلاب رنگی در ایران
- نلسازگاری ساختار سیاسی و اجتماعی ایران با کودتای مخملی
- اصل مترقی ولایت فقیه
- بیداری و هوشیاری مردم
- عدم وجود نارضایتی‌های متراکم و متمرکز
- ۲۳۵ ۴- بررسی مصادیق جنگ نرم با تأکید بر حوادث اخیر در چالابان
- ۲۳۹ ۱-۴- مصادیق جنگ نرم در حوادث پس از انتخابات
- تلاش برای ایجاد و استمرار جنبش اجتماعی
- شبکه‌سازی اجتماعی
- به کارگیری تاکتیک‌های مبارزات عاری از خشونت
- طراحی قبلی سناریوهای اجرا شده در زمان انتخابات
- آقای ماحصل انتخابات به عنوان برد یا باخت نظام
- به کارگیری گسترده‌ی رسانه‌ها و جنگ اطلاعات
- استفاده از فضای اینترنت
- شبکه‌های ماهواره‌ای
- حمایت خارجی
- همگرایی جریان‌های اپوزیسیون
- ایجاد و آقای فضای نامنی و ناآرامی
- بحران‌نمایی و سیاه‌نمایی از وضعیت کشور
- مخدوش کردن امیدهای جامعه
- حرکت از درون
- ایجاد اختلاف بین مردم
- آقای ناکارآمدی نظام و نهادهای سیاسی آن
- غافل کردن مردم از دشمنان واقعی
- هزینه کردن از ارزش‌های انقلاب برای منافع حزبی
- عملیات روانی در انتخابات اخیر
- شایعه
- دروغ بزرگ
- تحریف
- پیشگویی فاجعه
- اسم‌گذاری

- ادعای واهی
- انتقال منزلت یا گواهی
- عرفی سازی
- تکرار
- شخصیت سازی
- فضای غبار آلود
- تخریب شخصیت
- مبالغه
- ۴-۲- تبعات حوادث اخیر در قدرت نرم ج.ا.ایران
- ۴-۲-۱- تبعات منفی
- تبدیل شیرینی پیروزی به خاطره های ناخوشایند
- تخریب وجهه بین المللی ایران
- جری شدن دشمنان نظام جمهوری اسلامی ایران
- باج گیری از ج.ا.ایران
- تردید در عملکرد برخی نخبگان خودی
- ۴-۲-۲- تبعات مثبت
- بیداری هر چه بیشتر مدافعان نظام جمهوری اسلامی
- شناسایی نقاط ضعف
- رو شدن دست دشمنان
- ۵-۱- محیط های دانشگاهی و جنگ نرم
- ۵-۱-۱- علل اهمیت دانشگاهیان در جنگ نرم
- ۵-۲- جنبش دانشجویی در ایران
- ۵-۳- آسیب شناسی محیط های دانشجویی از منظر جنگ نرم
- سوء استفاده از احساسات دانشگاهیان
- دانشگاه محیطی برای تنازع آرا
- عدم تطابق دانشگاه با محیط جامعه و کشور
- نبودن نقشه ی جامع علمی کشور
- تمرکز گرایی در دانشگاه ها
- عدم توفیق در جامعه پذیری دانشجو
- تحت تأثیر قرار گرفتن از جریان های سیاسی
- سیاست زدگی
- غیر نهادینه بودن اقدامات دانشجویی

- استقلال یا وابستگی دانشگاه به حکومت
- فقدان حقوق معنوی و رواج سرقت‌های علمی
- حضور روشنفکران غیرملتزم به آرمان‌های انقلاب اسلامی
- ارزش‌ها و اعتقادات متزلزل
- عدم واقع‌گرایی در نقطه‌ی عزیمت و هویت‌یابی
- وجود پتانسیل ناآرامی در دانشگاه‌ها
- اقدامات خارج از قانون
- سرخوردگی و رکود جنبش‌های دانشجویی
- تسلط بدبینی و دید ناامیدانه به آینده
- جمع‌بندی فصل دوم

۳۰۲

۳۰۵

فصل سوم: مقابله با جنگ نرم

۳۰۶

مقدمه

۳۰۷

- ۱- راه کارهای مقابله با جنگ نرم در سطح ملی
- راه کارهای فرهنگی
- فرصت‌های پیش‌روی ج.ا.ایران در عرصه‌ی دیپلماسی
- مقابله با تهدید انقلاب مخملی
- راه کارهای ترمیمی پس از بحران
- تکیه بر ولایت فقیه
- مقابله با شایعات
- مدیریت رسانه‌ها
- طرح بحث‌های منطقی و مقابله‌ی هم‌زمان
- با تاکتیک‌های دشمن
- دشمن‌شناسی
- نسخه‌پروری سیاسی
- تلاش برای گفتمان‌سازی
- تکریم نیروهای انقلابی
- انعطاف‌پذیری بسیج در ابعاد سخت و نرم‌افزاری قدرت
- تقویت قابلیت‌ها و ظرفیت‌های رسانه‌ای ج.ا.ایران
- تقویت توان بسیج عمومی و تعهد نیروهای مسلح
- توجه به شکاف‌های قومی، فرقه‌ای، صنفی و دانشجویی

- کاهش قدرت اثرگذاری بیگانه‌گان بر نهادهای مدنی داخل کشور
- به چالش کشیدن مشروعیت اقدام‌های آمریکا
- در عرصه‌ی بین‌المللی
- تقویت کارآمدی نظام از طریق بهبود عملکرد یا تاکتیک اقتناع
- قانون سختیت در مقابله با تهاجم نرم
- ۲- راه‌کارهای مقابله با جنگ نرم در سطح دانشگاه
- کادرسازی
- مشارکت در زندگی سیاسی و اجتماعی
- ارتقای سواد رسانه‌ای
- هدایت جنبش‌های دانشجویی
- کرسی‌های آزاداندیشی
- تشکل اتاق‌های فکر
- مقابله با جریان شخصیت‌سازی و تقابل بین اقشار
- عدم افراط و تفریط در فعالیت سیاسی دانشگاهیان
- مبارزه با تحجر سیاسی در دانشگاه‌ها
- افزایش قدرت تحلیل سیاسی دانشگاهیان
- تلاش برای نخبه‌پروری سیاسی
- کار دسته‌جمعی و در قالب تشکل
- اتحاد جنبش‌ها و گروه‌های دانشجویی اسلامی
- از رادیکالیسم به عقلانیت انتقادی
- آینده‌پژوهی در جنگ نرم
- تولید فکر مبتنی بر اصول
- تقویت اعتماد به نفس نخبگان
- شناسایی و دفع نیروهای فاسد
- روشنگری مبتنی بر منطق
- حفظ و استمرار حرکت عملی دانشگاه‌ها
- ارتقای سطح معنوی دانشگاه‌ها
- اهتمام اساتید دانشگاه بر شاگردپروری
- جمع‌بندی فصل سوم

۳۲۲

۳۵۰

۳۵۱

منابع و مأخذ

مقدمه ناشر

«جنگ نرم، راست است. این یک واقعیت است؛ یعنی الان جنگ است. البته این حرف را من امروز نمی‌زنم، من از بعد از جنگ، از سال ۶۷، همیشه این را گفته‌ام؛ بارها و بارها. علت این است که من صحنه را می‌بینم؛ چه بکنم اگر کسی نمی‌بیند؟! امروز جمهوری اسلامی و نظام اسلامی با یک جنگ عظیمی مواجه است.»
(مقام معظم رهبری)

با سرنگونی رژیم طاغوت و پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و با خطر افتادن منافع استکبار جهانی و در رأس آن آمریکا، دشمنان اسلام به روشهای مختلف سعی در مبارزه و براندازی نظام جمهوری اسلامی داشته‌اند. آنها پس از ناکامی در رویکرد سخت برای مقابله با انقلاب اسلامی (مبارزه مسلحانه و ترور یاران امام (ره)، حمله نظامی به طبرستان، کودتای نوژه، جنگ تحمیلی و ...) با رویکرد نرم وارد جنگ گردیدند.

مقام معظم رهبری در تعریف جنگ نرم می‌فرمایند: «جنگ نرم؛ یعنی جنگ به وسیله ابزارهای فرهنگی، به وسیله نفوذ، به وسیله دروغ، به وسیله شایعه پراکنی؛ با ابزارهای پیشرفته‌ای که امروز وجود دارد، ابزارهای ارتباطی‌ای که ده سال قبل و پانزده سال قبل و سی سال قبل نبود، امروز گسترش پیدا کرده. جنگ نرم یعنی ایجاد تردید در دلها و ذهنهای مردم. «جنگ نرم» در حقیقت شامل هرگونه اقدام روانی و تبلیغات رسانه

ای است که «جامعه هدف» یا گروه هدف را نشانه می گیرد و بدون درگیری نظامی و گشوده شدن آتش رقیب را به انفعال یا شکست وا می دارد. جنگ نرم دفعی، شتابان و پر تحرک در یک مقطع نیست. این جنگ به صورت آرام شروع شده و به صورت تدریجی و خزنده به سمت جلو حرکت می کند. آرام و تدریجی بودن این جنگ به گونه ای است که بسیاری آن را تشخیص نمی دهند.

مفهوم جنگ نرم، ابتدا توسط امریکایی ها در زمان جنگ سرد در دهه ۱۹۷۰ و با همفکری مدیران سابقه دار و تئوریسینهای سازمان سیا و پنتاگون طراحی و ایجاد شد. و در سال ۲۰۰۱ توسط مارک پالمر نویسنده گزارش «ایران - آمریکا، رهیافت جدید» بطور علنی به عنوان یک ابزار و روش برای مقابله و براندازی جمهوری اسلامی بیان شد. وی صراحتاً با ایده تهاجم نظامی علیه جمهوری اسلامی ایران به مخالفت پرداخته و اعلام نمود: ایران به لحاظ وسعت سرزمینی، کمیت جمعیت، کیفیت نیروی انسانی، امکانات نظامی، منابع طبیعی سرشار و موقعیت جغرافیایی ممتاز در منطقه خاورمیانه و هارتلند نظام بین الملل به قدرتی کم نظیر تبدیل شده که دیگر نمی توان با یورش نظامی و جنگ آن را سرنگون کرد بلکه تنها راه سرنگون سازی نظام جمهوری اسلامی پیگیری مکانیسم های جنگ نرم و استفاده از تکنیک های عملیات روانی تبلیغاتی با استفاده از تاکتیک های، مهار، نبرد رسانه ای و ساماندهی و پشتیبانی از نافرمانی مدنی است.

در جنگ نرم از پیشرفته ترین تکنیک ها و تکنوازی های روز استفاده می گردد. فضای مجازی و سایبری محیط اصلی جنگ نرم در شرایط کنونی به حساب می آید. این فضا، امکان اغواگری با ایجاد جاذبه های گوناگون و خلق بسترهای لازم برای سوار شدن به امواج احساسات را به خوبی فراهم می سازد. در این میان فضای مجازی، عرصه رسانه ای و بسترهای فرهنگی، اصلی ترین صحنه، در هدایت اندیشه ها افکار مردم و تخریب اشخاص از اهداف مورد نظر به شمار می رود، چرا که هدف اصلی در جنگ نرم تغییر باورها و اعتقادات است. چنانچه این تغییر حاصل گردد، به راحتی تغییر مجدد و بازگشت به حالت اولیه میسر نمی باشد. در جنگ گرم و نظامی، یک سرزمین تصرف شده را ظرف

چند ساعت، می‌توان باز پس گرفت. اما در جنگ نرم، اگر دشمنان موفق به تصرف افکار و دل‌های جامعه هدف گردند، به راحتی نمی‌توان آن را باز پس گرفت و تغییر مجدد زمان بر می‌باشد.

در جنگ و جهاد نظامی و قتال فی سبیل الله هجرت مقدمه جهاد محسوب می‌شود و هجرت امری مقدس و بخشی از پیش نیاز جهاد، محسوب می‌شود. در نبرد نرم هجرت به معنی فیزیکی آن، چندان مرسوم و معمول نیست. در جنگ نظامی و جهاد مسلحانه فریگی جسم و روح موضوعیت داشت و در جنگ نرم فریگی روح، در جنگ و جهاد سخت هنر شمشیرزنی یا تیراندازی توأم با اخلاص و بندگی، برجستگی یک رزمنده و مجاهد فی سبیل الله بود. اما در جنگ و جهاد نرم هنر اندیشیدن، هنر گفتن و شنیدن، هنر نوشتن و هنر یارگیری و اعتمادسازی است. در جهاد مسلحانه شاخص رشیدی یک مجاهد تعداد دشمنانی بود که به درک واصل می‌کرد. اما در جنگ نرم مجاهد کسی است که تعداد بیشتری از مخالفین و حتی معاندین را از مسیر باطل نجات دهد.

در جنگ نرم، دشمن از ادبیات خاص یعنی «تاریک نشان دادن آینده» استفاده می‌کند و با ایجاد شک و تردید در اصول و دستاوردها تلاش می‌کند تا مردم را دچار ترس و اضطراب کند و نیروهای انقلابی و مخلص و متدین را خسته نماید. در این جنگ تلاش می‌شود تصویری شکست خورده، ناامید و مایوس از حریف ارائه شود و در مقابل مهاجم با نمادسازی و تصویرسازی خود را پیروز و موفق نشان می‌دهد. در جنگ نرم، ایجاد تردید و بدبینی نسبت به بسیاری از مسائل یک اصل و قاعده است. حوکت در این جنگ با خلق تردید و ایجاد ناامیدی و یأس شروع می‌شود. برای توفیق در این جنگ، با تکیه بر سنت‌ها و لکن با نوپردازی به صورت ظریف و آرام، در باورها و اعتقادات اساسی تردید ایجاد می‌شود و به مرور بر دامنه این تردیدها افزوده شده تا در نهایت به ایجاد تغییرات اساسی در باورها و ارزش‌ها دست یابد. نتایج جنگ نرم در صورت موفق بودن، پایدار و بادوام خواهد بود. بنابراین تخریب وحدت ملی یکی از پیامدها و ویژگی‌های جنگ نرم است. از این روی رهبر معظم انقلاب اسلامی، برای خنثی شدن این ترفند به اساتید

دانشگاهها فرمودند: «لازم نیست شما از افراد نام ببرید ولی لازم است که به دانشجویان امید بدهید تا دستاوردهای بزرگ کشورشان را کوچک نبینند.»

مقام معظم رهبری بر ضرورت نقش آفرینی «دانشجویان» به عنوان «افسران» و «اساتید» به عنوان «فرماندهان» مقابله با جنگ نرم در جبهه فرهنگی سخن گفتند. ایشان حتی بین سرباز و افسر تفکیک کردند و فرمودند: «نگفتیم سربازان، چون سرباز فقط منتظر است که به او بگویند پیش، برو جلو؛ عقب بیا، باید عقب. یعنی سرباز هیچگونه از خودش تصمیم گیری و اراده ندارد و باید هر چه فرمانده می گوید، عمل کند. نگفتیم هم فرماندهان طراح قرارگاه ها و یگان های بزرگ، چون آنها طراحی های کلان را می کنند. افسر جوان تو صحنه است؛ هم به دستور عمل میکند، هم صحنه را درست می بیند؛ با جسم خود و جان خود صحنه را می آزماید. لذا اینها افسران جوانند؛ دانشجو نقشش این است.»

از طرفی دیگر در جبهه علمی، تولید علم و نهضت نرم افزاری از مهم ترین حوزه هایی است که به فرموده رهبری موفقیت در آن می تواند دشمنان را از مواجهه نرم نیز دلسرد کند. ایشان می فرمایند: «عرصه علم و تحقیق در درجه اول، دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی در همه زمینه ها، علوم تجربی، علوم انسانی در همه بخش هایی که برای کشور مورد نیاز است...»

انشاءالله به حول قوه الهی در شروع بهار علم و دانش و تربیت، به همت و کوشش خستگی ناپذیر همه اقشار و احاد جامعه بخصوص نخبگان دانشگاهی و با راهنمایی های دلسوزانه مقام معظم رهبری شاهد پیروزی های بیشمار دیگر در این عرصه بر دشمنان شکست خورده نظام اسلامی باشیم. امواج بیداری اسلامی در منطقه رژیم های دست نشاندۀ و فرعونیان منطقه را در گرداب خود به فنا برده است، انشاءالله بزودی شاهد به خاک افتاد نظام نمرود زمان، امریکای جهان خوار خواهیم بود.

مقدمه مؤلف

این اثر که با تأکید بر شناسایی جنگ نرم به عنوان یکی از روش‌های اصلی براندازی در عصر مدرن، الثبات قرار داشتن ایران در فضای جنگ نرم، بررسی مختصر شرایط پس از انتخابات دهم ریاست جمهوری و بررسی راه‌کارهای پیش‌روی نظام جمهوری اسلامی و نیروهای مختلف تشکیل دهنده قدرت نرم ج.ا.ایران، به خصوص قشر نخبه‌ی دانشگاهی تدوین شده، تلاش دارد تا به بررسی زوایای مختلف جنگ نرم در بخش‌های نظری و همچنین مصادیق بومی آن بپردازد.

تحولات اخیر در کشور موجب مطرح شدن بسیاری از موضوعات ناگفته، رابطه‌های ناشنیده و مسایل پشت‌پرده‌ای شد که ضمن ایجاد خسارت و هزینه‌های مختلف مادی و معنوی، در دل خود برخی نعمات را نیز به ارمغان آورد. مسایل پس از انتخابات دهمین دوره‌ی ریاست جمهوری، از یک سو موجب بروز کینه‌های خفته‌ی دشمنان نظام و از سوی دیگر ابراز علاقه‌ی شدیدتر مدافعان و عاشقان نظام جمهوری اسلامی شد که در نوع خود صحنه‌های بدیعی را به نمایش گذاشت و موجب توجه بسیاری از نهادها و سازمان‌های علمی و پژوهشی به موضوع جنگ نرم شده و ادبیات گسترده‌ای در مورد آن تولید شود.

این اثر تلاشی است ناچیز پیش‌کش به رهبر مقتدر ایران اسلامی، که سالیان متمادی با معرفی جنگ نرم و ابعاد مختلف آن از زوایای گوناگون تلاش نموده‌اند تا اذهان نخبگان

و متولیان امور مختلف در کشور را به آن جلب نمایند.

به هر حال امید است این اثر ناقابل، بتواند کمکی هر چند اندک به شناخت جنبه‌های مختلف جنگ نرم، ابعاد، اهداف و ابزارهای مختلف آن باشد و همچنین به تبیین راه کارهای مقتضی برای مقابله با آن کمک کند. در نهایت این نوشتار را به روح معمار کبیر انقلاب و محضر رهبر مقتدر و مدبر نظام مظلوم جمهوری اسلامی ایران تقدیم می‌کنم. همچنین در پایان از همه‌ی دوستان و همکارانی که در تهیه‌ی منابع و ایده‌های فکری و روند تدوین این اثر کمک‌حال این جانب بودند، به خصوص آقایان قریشی و شاهینی تشکر نموده و از خانواده‌ی گرامی خود نیز که با صبر و حوصله در روند تدوین و ویرایش این اثر مرا یاری نمودند سپاسگذارم.

بیش گفتار

وقایع پس از انتخابات دهمین دوره‌ی ریاست جمهوری در ایران که تحولاتی را در فضای سیاسی، امنیتی و اجتماعی ایران اسلامی به همراه داشت، در کنار سیاست‌ها، تاکتیک‌ها و موضع‌گیری‌های کشورهای خارجی و دشمنان تاریخی ج.ا.ایران این نکته را اثبات می‌کند که نوعی برنامه‌ریزی قبلی، نسبت به حوادث پس از این انتخابات وجود داشت که تلاش شد بخشی از پارل دشمنان برای مقابله‌ی نرم با ایران اسلامی توسط معارضان و مخالفان ج.ا.ایران چیده شود. در همین راستا مفاهیم جنگ نرم و براندازی نرم و انقلاب مخملی مورد تأکید و توجه بیشتری قرار گرفت و باعث شد بسیاری از نهادهای متولی امور فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و امنیتی کشور در صدد تشریح و توضیح مسایل برآیند.

رهبر معظم انقلاب نیز از سال‌ها قبل نسبت به راهبردها و سیاست‌های دشمنان نظام ج.ا.ایران، رهنمودهای متعددی را در مناسبت‌های گوناگون مطرح کرده بودند که در آنها نقش بازیگران مختلف، در لباس مهاجم و مدافع به کرات مورد تأکید قرار گرفته بود. لذا در این اثر با توجه به گستردگی موضوع و مصادیق و ابعاد جنگ نرم تلاش شده تا با بررسی اجمالی ابعاد مختلف آن و با تأکید بر فرمایشات مقام معظم رهبری، به بررسی منابع قدرت نرم ج.ا.ایران و بازیگران مؤثر و مسئول در این عرصه اشاره شود. در همین راستا با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری در واگذاری مأموریت به اқشار دانشگاهی، تلاش شده که در نهایت ضمن پرداختن به موضوع جنگ نرم از منظر ملی، تأکید و تمرکز بیشتری بر اساتید

و دانشجویان به عنوان فرماندهان و افسران جبهه‌ی جنگ نرم صورت بگیرد.

سوابق پژوهشی در حوزه‌ی جنگ نرم

معروف‌ترین پژوهش‌ها در حوزه‌ی جنگ نرم را باید آثار «جوزف نای» دانست که مهم‌ترین آنها به زبان فارسی نیز ترجمه شده است. در این خصوص می‌توان به کتاب «قدرت نرم» و کتاب «رهبری و قدرت هوشمند»^۱ که به ترتیب توسط انتشارات دانشگاه امام صادق (ع) و مؤسسه‌ی ابرار معاصر تهران در سال ۱۳۸۷ ترجمه شده‌اند اشاره کرد. «جوزف نای» در کتاب «قدرت نرم» ابتدا به شرایط متغیر قدرت نرم در سیاست بین‌الملل و علل اهمیت آن پرداخته و سپس به منابع قدرت نرم آمریکا در فرهنگ، ارزش‌ها و سیاست‌های ملی و فراملی می‌پردازد. همچنین وی به بررسی قدرت نرم بازیگران بزرگ و کوچک دیگر نیز اشاره کرده و مشکلات پیش‌روی آمریکا در مسیر دیپلماسی عمومی به عنوان بازوی بین‌المللی آمریکا را مورد بررسی قرار داده و نتیجه می‌گیرد که آمریکا برای مقابله با تهدیدات جدید مثل تروریسم، باید توجه زیادی را به قدرت نرم داشته باشد و دیگر مانند دوران جنگ سرد نمی‌تواند تنها به قدرت سخت خود متکی باشد.

ترکیب قدرت سخت و نرم برای مقابله با تهدیدات امروزی همان مفهوم «قدرت هوشمند»^۲ است که «جوزف نای» در کتاب دیگری به صورت مسوط به آن می‌پردازد. از نکات قابل توجه دیگری که در این اثر مشاهده می‌شود، نگاه نویسنده به خاورمیانه است. وی ضمن اشاره به مشکلات مختلف اقتصادی، اجتماعی و سیاسی این منطقه در کنار گستردگی ارتباطات مدرن و رسانه‌های موجود با گرایش‌های ضدآمریکایی، خاورمیانه را منشأ چالشی ویژه برای دیپلماسی عمومی آمریکا معرفی می‌کند.

انتشارات دانشگاه امام صادق (ع) همچنین اقدام به گردآوری مقالات و تألیف کتاب‌های متعددی با همکاری دیگر مراکز پژوهشی در حوزه‌ی موضوعات مرتبط با جنگ نرم نموده که در چندین جلد منتشر شده و توانسته منبع خوبی برای مطالعات مرتبط با این حوزه، به خصوص نظریات بومی مرتبط با بحث قدرت نرم فراهم کند که در بخش منابع این

1. Joseph S. Nye, "The Powers to Lead", Oxford University Press, 2008.

2. Smart Power

کتاب به تفکیک به آنها اشاره شده است.

برخی از وبسایت‌های داخلی نیز آرشيو بزرگ و قابل استفاده‌ای در موضوعات مرتبط با جنگ نرم تهیه و در اختیار مراجعه‌کنندگان خود قرار داده‌اند که می‌توانند در تبیین چارچوب و فراهم نمودن ذهنیت مقدماتی نسبت به موضوعات این حوزه واقع شوند؛ مانند سایت سازمان پدافند غیرعامل کشور،^۱ وبلاگ امنیت نرم،^۲ سایت جنگ نرم^۳ و سایت فصلنامه‌ی عملیات روانی.^۴

یکی دیگر از مراکز فعال در زمینه‌ی توجه به ادبیات مطرح براندازی نرم، پژوهشکده‌ی اطلاعات و امنیت دانشگاه امام حسین(ع) است. این مرکز در راستای اهداف خود، چندین کتاب مشهور و مرتبط با بحث‌های براندازی و کودتای مخملین، از صاحب‌نظران به نام در این حوزه را با انتشار محدود در سال ۱۳۸۸ به فارسی ترجمه کرده است. این کتاب‌ها عبارتند از:

- «جایگزین عملی برای جنگ»^۵، تألیف: «جین شارپ» و از تولیدات «مؤسسه‌ی آلبرت انیشتین»؛

- «حصول آزادی»^۶، تألیف «آدریان کرانتیچکی» و «پیتر آکرمن» از تولیدات مؤسسه‌ی «خانه‌ی آزادی»؛

- «دفاع اجتماعی، دگرگونی اجتماعی»^۷، تألیف برایان مارتین، از تولیدات «مؤسسه‌ی مطبوعات آزاد»؛

- «مبارزه‌ی عاری از خشونت؛ تأملی در بنیادها»^۸، تألیف رابرت هلوی، از تولیدات

1. www.paydarymelli.ir

2. www.amniatenarm.blogfa.com

3. www.jang-e-narm.com

4. www.arinet.ir

5. Gene Sharp, "There Are Realistic Alternatives", Ibid.

6. Adrian Karatnycky, Peter Ackerman "How Freedom is Won: From Civic Resistance to Durable Democracy" Published By: Freedom House, 2005.

7. Brian Martin, "Social Defence, Social Change", London: Freedom Press, 1993.

8. Robert L. Helvey, "On Strategic Nonviolent Conflict: Thinking about the Fundamentals", The Albert Einstein Institution, 2004.

«مؤسسه‌ی آلبرت انیشتین»؛

- مجموعه‌ی ده‌جلدی آئین متجاوز در جنگ نرم.

برای آشنایی با ابعاد مختلف جنگ نرم به خصوص برای شناخت فضای کلان حاکم بر تدوین راهبردهای دشمنان، بررسی آثار اندیشمندان برجسته‌ی غربی نیز حایز اهمیت است. برای نمونه می‌توان به آثار ساموئل هانتینگتون اشاره کرد. هانتینگتون یکی از متفکران آمریکایی است که پژوهش‌های وی هرچند در ظاهر در مقام تبیین و تشریح پدیده‌های سیاسی بوده‌اند، لیکن این تبیین همیشه به نحوی انجام شده که می‌توان از آن، توصیه‌های راهبردی برای سیاست‌مداران خصوصاً آمریکایی استخراج کرد. به عبارت دیگر، او همچنان که از بحث‌های کلان درگیری‌های تمدنی بحث می‌کند، به مفاهیم دموکراسی‌سازی تحت عنوان موج‌های اجتناب‌ناپذیر نیز می‌پردازد و حتی راه‌کارهایی را نیز به فعالان عرصه‌ی درگیری‌های سیاسی پیشنهاد می‌کند.

از مهم‌ترین آثار وی که به مباحث این کتاب مرتبط است می‌توان از «موج سوم دموکراسی»^۱ و «برخورد تمدن‌ها» نام برد. وی در توضیح فرضیه‌ی خود می‌گوید: «فرضیه‌ی من این است که سرچشمه‌ی بنیادین تعارض در این جهان جدید، در وهله‌ی نخست، ایدئولوژیک یا اقتصادی نخواهد بود. شکاف‌های عظیم در میان نوع بشر و سرچشمه‌ی اصلی تعارض، فرهنگی خواهد بود. دولت‌های ملی، قدرتمندترین کنش‌گران در امور جهانی باقی خواهند ماند؛ اما تعارضات اصلی سیاست جهانی، میان ملت‌ها و گروه‌هایی از تمدن‌های مختلف روی خواهند داد. برخورد تمدن‌ها حد و مرز آوردگاه‌های آینده خواهد بود... کانون اصلی تعارض در آینده‌ی نزدیک میان غرب و دولت‌های متعدد اسلامی - کنفوسیوسی خواهد بود»^۲. به عبارت دیگر قدرت‌هایی مانند اروپا و یا روسیه دیگر تهدیدات اصلی برای هژمونی‌طلبی آمریکا نیستند؛ بلکه تمدن‌های اسلامی و کنفوسیوسی این نقش را ایفا می‌کنند.

1. The Third Wave of Democratization, 1991.

2. Samuel Huntington, "Clash of Civilization", Foreign Affairs, Summer 1993.

۳. برای آشنایی بیشتر با این موضوع نگاه کنید به: ایکنبری، جی‌جان، «تنها ابرقدرت؛ هژمونی آمریکا در قرن ۲۱»، ترجمه‌ی عظیم فضلی‌پور، انتشارات ابرار معاصر تهران، چاپ سوم، ۱۳۸۳.

مطالعه‌ی این آثار به خوبی می‌تواند مبانی تضاد جهان غرب و اسلام و ریشه‌ی بسیاری از مسایل روابط بین‌الملل را توضیح دهد. وی پیشنهاد می‌کند که با تقویت اصول منطبق با لیبرال دموکراسی در اسلام، باید اصول مخالف آن را از اسلام حذف کرد؛ این بدان معناست که اسلام‌گرایان باید به تدریج از آموزه‌های اسلام فاصله بگیرند. او معتقد است برخلاف تمامی دنیا که قدرتمندترین مخالفان حکومت‌های اقتدارگرا، دموکرات‌ها هستند، لکن در کشورهای اسلامی قدرتمندترین مخالفان بنیادگراها هستند. وی به عنوان مستند ادعای خود از پیروزی جبهه‌ی نجات اسلامی در الجزایر و رأی اخوان المسلمین در مصر و اردن نام می‌برد و چنین نتیجه می‌گیرد که در کشورهای اسلامی، اولین گروه‌هایی که از فضای باز سیاسی بهره می‌برند، اسلام‌گرایان هستند. وی می‌افزاید بدین ترتیب در کشورهای اسلامی لیبرالیسم و فضای باز سیاسی منجر به قدرت رسیدن جریان‌هایی می‌شود که در دموکراتیک بودن آنها شک وجود دارد. این نگاه علت یا به عبارت بهتر توجیه رویکرد دوگانه‌ی غرب در برخورد با مفهوم دموکراسی در سطح جهان را نشان می‌دهد.

وی همچنین در «موج سوم دموکراسی» به نوعی جریان حرکت به سمت دموکراسی در کشورهای مستعد آن را ترسیم می‌کند. کشورهایی که از آنها با عنوان کشورهای اقتدارگرا نام می‌برد و توسط نیروهای به اصطلاح اصلاح طلب به چالش کشیده می‌شوند. در این راستا او سه عامل را علت اصلی قرار گرفتن کشورهای اقتدارگرا در مسیر موج سوم دموکراسی می‌داند که عبارتند از:

- زوال مقبولیت^۱ نظام‌های اقتدارگرا و بحران ناکارآمدی آنها در تحقق وعده‌های بزرگی که به مردم داده بودند؛

- رشد اقتصادی کشورهای اقتدارگرا که از یک سو باعث افزایش سطح زندگی شده و روح دموکراسی‌خواهی را در میان مردم آن کشورها دمیده و از سوی دیگر باعث ناکامی رژیم‌های اقتدارگرا در مدیریت و نظارت بر اقتصاد پیچیده‌ی صنعتی این کشورها گردیده

۱. عبارت مقبولیت در ادبیات سیاسی سکولار عموماً با واژه‌ی مشروعیت خلط مفهومی پیدا کرده و برخی این دو را به جای هم به کار می‌برند. اما از نگاه نظریه‌ی حکومت اسلامی، مقبولیت و مشروعیت دو مقوله‌ی جدا از هم هستند که اولی مربوط به مردم و دومی مربوط به ذات باری تعالی است و به نوعی مکمل یکدیگر برای ایجاد و بقای حکومت دینی هستند.

و لذا پدید آمدن ساختار اقتصادی دموکراتیک را ناگزیر ساخته است؛

- تغییراتی که در سیاست‌های عوامل بیگانه از جمله اتحادیه‌ی اروپایی و آمریکا، در توجه و حساسیت به ارتقای حقوق بشر و دموکراسی در دیگر کشورها به وجود آمده است. وی فرایندهای مختلفی را به هواداران به اصطلاح دموکراسی پیشنهاد می‌کند که عبارتند از تغییر شکل، فروپاشی، جابه‌جایی در رژیم‌های اقتدارگرا و خیزش‌های مستعمراتی (که مربوط به کشورهای مستعمره است). این موارد که در ادامه توضیح بیشتری در مورد آنها می‌دهیم به خوبی نشان می‌دهند که چگونه می‌توان از آثار این نویسنده در بحث‌های مربوط به شناخت فضای کلان جنگ نرم و راه کارهای اقدام در این زمینه استفاده کرد؛

- تغییر شکل: هانتینگتون این فرایند را در حکومت‌هایی مؤثر می‌داند که به اصطلاح اصلاح‌طلبان در خود رژیم که وی عنوان اقتدارگرا را بر آن می‌گذارد نفوذ دارند. این فرایند در پنج مرحله صورت می‌گیرد که عبارتند از: ظهور اصلاح‌طلبان در حکومت، کسب قدرت توسط اصلاح‌طلبان، شکست فرایند لیبرال شدن، مشروعیت قهقرایی و انتخاب و جذب مخالفان.

- فروپاشی: در این مدل اصلاح‌طلبان در حکومت یا وجود ندارند یا در اقلیت هستند و مخالفان باید از طریق تظاهرات، شورش و اعتراضات باعث فروپاشی رژیم شوند و سپس خلأ قدرت را پر کنند. برخی از رهنمودهایی که وی در این فرایند پیشنهاد می‌کند عبارتند از: جلب گروه‌های دلسرد شده از نظام، همراه کردن نظام‌های خارجی دیگر، تبلیغ عدم خشونت ولی عمل کردن بر اساس خشونت، ارتباط با نهادهای خارجی، ایجاد وحدت در گروه‌های مخالف و آمادگی برای پر کردن خلأ قدرت.

- جابجایی: تلفیقی از فرایندهای قبلی است و در واقع نوعی تعادل میان اصلاح‌طلبان و اقتدارگراها در حکومت وجود دارد و لذا اصلاح‌طلبان باید از طریق امتیازگیری و مذاکره، مرحله‌ی گذار به دموکراسی را تسهیل کنند.

۱. نگاه کنید به: ساموئل هانتینگتون، «موج سوم دموکراسی در پایان سده‌ی ۲۰»، مترجم: احمد شهسا، انتشارات روزنه، ۱۳۷۳.

شناخت این روندها که در واقع گام‌های مستمر رسیدن به هدف از نگاه هانتینگتون است می‌تواند در مصداق‌یابی و شناخت پدیده‌های تاریخی برای تحلیل وقایع سیاسی مفید واقع شود.

در مباحث مرتبط با جنگ نرم، به علت گستردگی موضوع در ابعاد مختلف سیاسی و اجتماعی، آرای اندیشمندان حوزه‌های اجتماعی نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در این زمینه آرا و نظریات مختلف در مورد امنیت اجتماعی، نارآرامی‌های اجتماعی و شورش‌های اجتماعی، به خاطر جایگاه آن در طرح‌ریزی جنگ نرم مورد توجه قرار گرفته و در این زمینه از جمع‌بندی نظرات برخی از جامعه‌شناسان مانند «آنتونی گیدنز»، «اسملسر»، «روشه گی»، «کیت نش»، «دلپورتا» و «آلن تورن» استفاده شده که در مباحث مربوط به جنبش‌های اجتماعی و ارتباط آن با مقوله‌ی جنگ نرم از آنها بهره‌برداری شده است.

نکته‌ی مهم دیگر ارتباط جنگ نرم با امنیت است. در این راستا تلاش شده تا در بخش نظری، به بررسی جایگاه جنگ نرم در مطالعات امنیتی، بر اساس دو گفتمان غالب بر مطالعات امنیتی یعنی امنیت سلبی و ایجابی پرداخته شود تا ابعاد مختلف امنیتی نبرد در فضای جنگ نرم تبیین شود.

سازماندهی کتاب

فصل اول این کتاب به طرح مباحث نظری مرتبط با جنگ نرم اختصاص دارد. در ابتدا وضعیت فعلی عرصه‌ی روابط بین‌الملل و به خصوص وضعیت امنیتی آن مورد تأکید قرار گرفته و در ادامه به بررسی جایگاه جنگ نرم در ادبیات امنیتی اشاره شده است که در این راستا از دو گفتمان اصلی سلبی و ایجابی برای توضیح آن بهره‌برداری شده است. سپس مفاهیم مختلف مرتبط با جنگ نرم مانند مفهوم موازنه‌ی تهدید و قدرت در حوزه‌های جنگ نرم با حوزه‌ی سخت به صورت تطبیقی مورد بررسی قرار گرفته و سپس تفاوت‌های عمده‌ی جنگ سخت و نرم تبیین شده است. پس از آن کنش‌گران و بازیگران جنگ نرم به تفکیک

معرفی شده‌اند. مبحث بعدی که در فصل اول به آن پرداخته شده، ابزارهای مختلف مورد استفاده در جنگ نرم بوده که ضمن توضیح آن، به برخی نقایص مرتبط با این موضوع مانند تعریف جنگ نرم، به برخی از ابزارهای آن در گفتمان مرتبط با این بحث نیز اشاره شده است. سپس عرصه‌ها، ویژگی‌ها و اهداف مورد نظر در جنگ نرم معرفی شده و در ادامه به برخی مفاهیم مشهور در مباحث مربوط به موضوع اصلی کتاب یعنی انقلاب رنگی و مبارزات عاری از خشونت به صورت مستقل پرداخته شده است. در پایان این فصل نیز ضمن معرفی برخی مؤسسات فعال در زمینه‌ی جنگ نرم با تأکید بر فعالیت‌های آنان علیه نظام ج.ا.ایران، به جایگاه مفهوم جنگ نرم در مباحث اسلامی نیز اشاره شده است.

فصل دوم این کتاب به بحث جنگ نرم و ج.ا.ایران اختصاص یافته است. در این راستا، اولین گام مهم اثبات وجود جنگ نرم در زیست‌فضای ج.ا.ایران بود که از جهات مختلف تاریخی و تحلیلی بدان پرداخته شد. سپس نقاط ضعف و قوت ج.ا.ایران در جنگ نرم مورد اشاره قرار گرفته و در ادامه به بررسی راه کارهای دشمنان و شکستایی مصادیق جنگ نرم علیه ایران اسلامی با تأکید بر حوادث پس از انتخابات دهمین دوره‌ی ریاست جمهوری در کشور پرداخته شده است. در پایان این فصل، پس از اشاره‌ی اجمالی به تبعات منفی و مثبت حوادث اخیر برای قدرت نرم ج.ا.ایران، تأکید مضاعفی بر نقش اقشار دانشگاهی در جنگ نرم صورت می‌گیرد.

فصل سوم و پایانی کتاب نیز اختصاص به معرفی راه کارهای پیش روی ج.ا.ایران در مواجهه با جنگ نرم دارد. در این فصل ابتدا در سطح ملی راه کارهای متعددی معرفی و توصیه می‌شوند و در نهایت نیز به صورت ویژه، به بررسی راه کارهای مقابله با جنگ نرم در سطح دانشگاه‌ها پرداخته می‌شود.

در پایان ذکر این نکته نیز ضروری است که برخی پیش فرض‌ها در مقدمه‌های هر فصل مورد تأکید قرار گرفته و مناسب است قبل از وارد شدن به بحث، این پیش فرض‌ها در فضای ذهنی خوانندگان لحاظ شود تا قرابت بیشتری میان منظور نویسنده و برداشت خواننده‌ی گرامی پدید بیاید.